

УДК 172.15

Jacek Jan Pawłowicz
(Києво-Житомирська дієцезія)

PATRIOTYZM JAKO PODSTAWA ŁADU SPOŁECZNEGO W NAUCZANIU KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

W artykule dokonano analizy pojęcia i znaczenie "patriotyzmu" w stosunku do pojęcia "nacjonalizm" i "kosmopolityzm" poprzez pryzmę chrześcijaństwa a zwłaszcza światopoglądu katolickiego.

W dobie jednoczącej się Europy, przenikania się kultur i migracji ludności zanika – niestety – jedno z najszlachetniejszych uczuć, jakim jest "patriotyzm". Coraz częściej ustępuje on miejsca nowym, rodzącym się tu i owdzie nacjonalizmowi lub kosmopolityzmowi. Zjawisko to zatacza coraz szersze kręgi zwłaszcza wśród młodych pokoleń. Tymczasem patriotyzm jest czynnikiem niezbędnym dla funkcjonowania narodu i państwa. Jest podstawą jego ładu społecznego, gdyż patriotyzm jest kategorią nakierowaną na dobro wspólne, nie na własne egoistyczne cele. Bez troski o dobro wspólne, każda społeczność szybko się dezintegruje i rozpada. I dlatego zadaniem państwa i Kościoła jest budzić patriotyzm w duszach młodych pokoleń we współczesnym świecie, także patriotyzm młodych Ukraińców.

W związku z powyższym "patriotyzm", jako norma etyczna i moralna, zajmuje szczególne miejsce w nauczaniu Kościoła katolickiego. Nauczanie to swoimi korzeniami sięga czwartego przykazania Dekalogu: "Czcij ojca swego i matkę swoją". Nakazuje ono czcić i szanować nie tylko biologicznych rodziców, ale posiada także szerszy kontekst, nakazuje miłować swoją ojczyznę, która także jest naszą matką.

Zanim zostanie przedstawione nauczanie Kościoła katolickiego w omawianej kwestii, zachodzi potrzeba zdefiniowania samego pojęcia "patriotyzm".

Definicja "patriotyzmu"

Najgłębszymi korzeniami patriotyzmu jest poczucie więzi z rodziną, rodem i całą ludzkością. Początkowo patriotyzm miał wymiar biologiczno-duchowego pochodzenia od konkretnych ludzi, miejsca urodzenia, ziemi, kultury, języka, kultu religijnego, co miało wymiar bardzo lokalny. Dziś nazywamy to "małą ojczyzną".

W ścisłym znaczeniu *patriotyzm* (łac. *patria* = ojczyzna, gr. *patriotes*) jest to postawa szacunku, umiłowania i oddania własnej ojczyźnie oraz chęć ponoszenia za nią ofiar. To stawianie dobra ojczyzny ponad własne dobro i wypełnianie obowiązków zapisanych w konstytucji danego państwa. Charakteryzuje się on też gotowością do poświęcenia dla dobra ojczyzny własnego zdrowia a nawet życia. Patriotyzm to również umiłowanie i pielęgnowanie narodowej tradycji, kultury, religii czy języka [1].

© Jacek Jan Pawłowicz, 2009

Cechami prawdziwego patrioty jest umiłowanie własnej ojczyzny i narodu. Miłość ta może być realizowana w różnorodny sposób poprzez np. kultywowanie tradycji, oddawanie czci bohaterom narodowym i pamięć o nich, jak i również działania na rzecz danej społeczności; uczestnictwo w wyborach, czy też świadomą postawę obywatelską.

Patriotyzm wiąże się także z poszanowaniem i tolerancją dla innych narodów, które zamieszkują terytorium danego państwa, wraz z ich kulturą i tradycjami. W konsekwencji mamy kilka podstawowych rodzajów patriotyzmu: narodowy, państwowy, cywilizacyjny, a nawet i religijny.

1. Patriotyzm narodowy jest to poczucie szczególnej więzi z narodem, a więc z tą wspólnotą, do której się należy i z której się pochodzi, np. obywatele polscy narodowości ukraińskiej uważają się raczej za patriotów ukraińskich; Polacy w Ameryce, nawet w drugim i trzecim pokoleniu, uważają bardzo często naród polski za ojczysty; Żydzi żyjący w diasporze po całym świecie czują się przede wszystkim patriotami narodowości żydowskiej, nie zaś państwa ani nawet religii.

2. Patriotyzm państwowy jest to poczucie organicznej więzi z państwem, w którego obrębie leży "mała ojczyzna" i często może to być państwo wielonarodowe, jak Rzym, I Rzeczpospolita Polska, Rosja, USA. Ludzie różnych narodowości czują się Rzymianami, Ukraińcami, Amerykanami.

3. Patriotyzm cywilizacyjny, czyli poczucie więzi człowieka z całą cywilizacją pochodzenia i rozwoju. Na przykład Europejczyk jest patriotą cywilizacji łacińskiej. Oczywiście, patriotyzm cywilizacyjny czy kulturowy nie jest tak mocno emocjonalny jak np. narodowy.

4. Patriotyzm duchowo-religijny, czyli głębokie wiązanie się z religią lub Kościołem pochodzenia i wychowania, z wyznaniem ojców i dziadów, z ich obrządkiem, liturgią, obyczajami religijnymi.

Zaprezentowane rodzaje patriotyzmu mogą się wzajemnie przenikać i mieszać, decyduje przy tym pochodzenie i wychowanie człowieka, ale nie jest to bynajmniej proces mechaniczny. Decydująca jest wola i wybór samego człowieka, to on dokonuje wyboru jakie odniesienie uzna za podstawowe.

W każdym razie trzeba mocno podkreślić, że ojczyzna we właściwym znaczeniu to nie tylko: ziemia, okolica, rośliny, zwierzęta, klimat, ale przede wszystkim ludzie, którzy tworzą daną społeczność, a więc rodzice, rodzina, ród, krewni, nauczyciele, wychowawcy, grupy rówieśnicze, koleżeństwo, następnie większe wspólnoty, jak wspólnoty pracownicze, państwo, naród. Ci wszyscy ludzie zrodzili nas fizycznie, osobowościowo czy duchowo, wychowali, ukształtowali, także przez swoje zalety, wartości, idee, obyczaje, kulturę, język, sposoby życia, wierzenia. W zakres zaś patriotyzmu wysokiego wchodzi większe społeczności: naród, państwo, kultura, religia.

Patriotyzm a nacjonalizm i kosmopolityzm

Patriotyzm stoi w jawnej sprzeczności z nacjonalizmem i kosmopolityzmem. Patriotyzm cechuje się otwartością na inne narody, uznaniem ich prawa do suwerenności i niepodległości. Co więcej, patriotyzm zazwyczaj opiera się na pojęciu obywatela i na rozumieniu narodu w sensie kulturowo-politycznym, podczas gdy idee nacjonalistyczne często pojmują naród jako przede wszystkim etniczną wspólnotę krwi. Wydaje się jednak, że bardziej trafne jest przedstawianie patriotyzmu szowinizmowi, ponieważ oba pojęcia są związane z uczuciami, pierwsze z miłością do własnego narodu, drugie z nienawiścią do innych. Natomiast nacjonalizm jest wspólnym określeniem dla wielu doktryn politycznych.

Nacjonalizm (z łac. natio – naród) jest postawą społeczno-polityczną uznającą naród za najwyższe dobro w sferze polityki. Nacjonalizm uważa interes własnego narodu za nadrzędny wobec interesu jednostki, grup społecznych, czy społeczności regionalnych. Uznaje naród za najwyższego suwerena państwa, a państwo narodowe za najwłaściwszą formę organizacji społeczności, złączonej wspólnotą pochodzenia, języka, historii i kultury. Nacjonalizm przedkłada interesy własnego narodu nad interesami innych narodów, zarówno wewnątrz kraju (mniejszości narodowe lub etniczne) jak i na zewnątrz (narody sąsiednie) [2].

Szowinizm jest skrajną i wynaturzoną postacią nacjonalizmu. Samo wyrażenie pochodzi od nazwiska Chauvin, anegdotycznej postaci żołnierza napoleońskiego z komedii Eugene'a Scribe'a; bohater tej opowieści był fanatycznie i naiwnie oddany Napoleonowi.

W szerszym kontekście pojęcie to oznacza też wyolbrzymione, bezkrytyczne i niezreflektowane uczucie przywiązania do własnego narodu albo przywódcy oraz wyolbrzymianie ich zalet, a pomniejszanie lub zupełne negowanie ich wad, idące zazwyczaj w parze z równie przesadną i nieuzasadnioną nienawiścią do innych oraz uznawaniem prawa do ich podporządkowania sobie [3].

Tymczasem patriotyzm jest "złotym środkiem" między nacjonalizmem a kosmopolityzmem. Nacjonalizm ubóstwia swój naród, uważa go za jedyny, doskonały, wyłącznie godny szacunku i miłości. Najlepszymi przykładem w tym względzie był nacjonalizm niemiecki i sowiecki, który przerodził się z czasem w faszyzm i sowietyzm. W takim ujęciu ludzkość nie jest jedną wielką rodziną narodów, lecz służy tylko jako tło czy też tworzywo dla własnego narodu, który zresztą ma być całkowicie wolny od norm etyczno-moralnych, a zwłaszcza chrześcijańskich. Jest w tym coś niepojętego, jak mogły się ukształtować w nowożytnej cywilizacji tak głęboko przesiąknięte nacjonalizmem narody: niemiecki i sowiecki? Słusznie można przypuszczać, że u podstaw takich zjawisk leży walka z Bogiem i Jego przykazaniami, zwłaszcza przykazaniem miłości Boga i bliźniego.

Na przeciwległym biegunie w stosunku do nacjonalizmu i szowinizmu leży **kosmopolityzm**, który również kwestionuje pochodzenie narodów od Stwórcy, Boskie przykazanie miłości Ojca i Matki, a za bóstwo uważa naturę, przyrodę, kosmos lub jakąś ideę ludzkości. Jest tu też pogarda rzeczywistości macierzyńskiej i rodzicielskiej w imię anonimowej całości świata i odrzucania prawdy o Bogu jako dawcy życia. W efekcie ma istnieć tylko moje "ja" i wszechświat, nie ma rodziców, nie ma wspólnot ludzkich, nie ma nadrzędnych praw i norm, człowiek od nikogo nie zależy, jest wolnym obywatelem świata, bez przynależności do żadnego narodu czy kultury.

Jako podstawowy zarzut, jaki przeciwko patriotyzmowi wysuwają nacjonaści i kosmopolici jest jego religijne pochodzenie i rzekomy brak związku z porządkiem natury. Przy tym głównie Kościół katolicki jest oskarżany o popieranie nacjonalizmu i szowinizmu, które są przyczyną waśni i sporów religijnych i narodowościowych. Jedni i drudzy, nacjonaści i kosmopolici, próbują też wmawiać społeczeństwu, że patriotyzm nie jest "naukowy", naukowe są natomiast albo nacjonalizm czy rasizm (Rosenberg), albo kosmopolityzm czy internacjonalizm (Trocki). Tymczasem patriotyzm nie jest rzeczą samej teologii, lecz ma genezę czysto naturalną, a teologia jedynie go wzmacnia. Świadczy o tym to, że patriotyzm jest przedmiotem badań wielu dziedzin naukowych takich jak: historia, psychologia, socjologia, politologia, pedagogika, podczas gdy teorie nacjonalizmu i kosmopolityzmu nie mają nic wspólnego z nauką, lecz są ideologiami czy wprost niedorzeczną propagandą. Trzeba natomiast przyznać, że Kościół, zwłaszcza katolicki, wspiera nauki świeckie w tym względzie. Kościół i jego nauczanie pokazuje, że zwalczanie właściwego patriotyzmu ma korzenie ateistyczne: neguje Boga jako Dawcę życia, godzi w miłość do człowieka, zwłaszcza w miłość rodzinną i etykę ogólnoludzką i wreszcie prowadzi do ubóstwienia człowieka jako jedyne "pana" życia i śmierci.

Miłość ojczyzny w nauczaniu Kościoła katolickiego

W Piśmie Świętym odnajdujemy liczne fragmenty potwierdzające wielką miłość Ludu Wybranego – Izraela do swojej ojczyzny. Utrata ziemi ojczyźnej, wieloletnia niewola babilońska a potem okupacja rzymska ukazały, jak bardzo są przywiązani do ziemi przodków. Księga Judyty i Estery wychwalają bohaterskie czyny tych kobiet w służbie ojczyzny. Psalmi są wyrazem uwielbienia dla Jerozolimy oraz prośby o pokój i dostatek dla jej mieszkańców. Swoją miłość do ojczyzny uzewnętrznił także sam Chrystus, gdy zapłakał nad Jerozolimą znając, to co miało się z nią stać w przyszłości (zob. Łk 19,41-44).

Solidną podstawę do uznania patriotycznej postawy za cenę chrześcijańską znajdujemy w nauce i postępowaniu św. Pawła. Przykład jego życia zasługuje na tym większą uwagę, że po swoim nawróceniu

porzuca on szowinizm narodowo-religijny i zwraca się ku innym narodom, nie zrywając jednak więzi miłości ze swoją ojczyzną, nadal odnosi się doń z miłością i gotowy jest na największe dlań ofiary [4: 363].

Podstawy patriotyzmu znajdują swoje odzwierciedlenie nie tylko na kartach Biblii, ale również w oficjalnym nauczaniu Kościoła katolickiego. Papież Leon XIII w swojej encyklice pouczał, że obowiązkiem każdego człowieka jest *kochać i bronić ojczyznę, w której się urodziliśmy* i dalej, że *każdy dobry obywatel bez wahania winien iść nawet na śmierć za nią* [5]. Pius X jasno wskazał na przykazania Boga jako źródło powinności miłowania ojczyzny. W liście apostołskim z 11 kwietnia 1909 r. napisał: *Patriotyzm nie jest nienawiścią do innych narodów, lecz miłością, która zapewnia w naszym sercu pierwsze miejsce naszemu krajowi i naszym rodakom, taki jest bowiem porządek ustalony przez Opatrzność Bożą. Miłość ta nie wyklucza miłości innych ludzi (...). Kościół nauczał zawsze, że patriotyzm jest obowiązkiem i wiąże go z nakazem czwartego przykazania Bożego* [6: 333].

Z kolei Pius XI w grudniu 1930 r. widząc do czego zmierza skrajny nacjonalizm niemiecki przestrzegał cały świat: *Jest mało prawdopodobne, by nie powiedzieć niemożliwe, że przetrwa pokój między narodami i państwami, jeśli w miejsce prawdziwej i szczerzej miłości ojczyzny króluje i panoszy się samolubny i nieprzejednany nacjonalizm, to znaczy nienawiść i zazdrość w miejsce wzajemnego pragnienia dobra, nieufność i podejrzliwość w miejsce braterskiego zaufania, rywalizacja i walka w miejsce zgodnego współdziałania, żądza hegemonii i dominacji w miejsce poszanowania i ochrony wszystkich praw, także praw ludzi słabych i maluczkich* [7: 535-536].

Obowiązek miłowania ojczyzny oraz potępienie wszelkich nacjonalizmów zostały mocno wyakcentowane przez kardynałów i biskupów zebranych na Soborze Watykańskim II. Sobor (1962-1965) został zwołany do Watykanu z inicjatywy papieża Jana XXIII w celu uwspółcześnienia (aggiornamento) Kościoła katolickiego. Odbyły się cztery sesje soborowe - Jan XXIII przewodniczył pierwszej, zaś jego następcą papież Paweł VI trzem kolejnym. W obradach soboru uczestniczyło 3058 ojców soborowych oraz grono ekspertów. Przysłuchiwali im się także audytorzy i obserwatorzy delegowani przez chrześcijańskie wspólnoty niekatolickie.

Nauczanie to znalazło swoje odzwierciedlenie w dokumentach tego soboru. I tak Dekrecie o działalności misyjnej Kościoła *Ad gentes divinitus* czytamy: *niech [wierni] żyją dla Boga i Chrystusa w uczciwej atmosferze życia swego narodu; jako dobrzy obywatele niech pielęgnują prawdziwą i czynną miłość ojczyzny; niech jednak unikają wszelkiej pogardy dla innej rasy oraz jątżącego nacjonalizmu, a popierają miłość względem wszystkich ludzi* (DM 15). Natomiast w Konstytucji *Gaudium et spes*

zawarte jest pouczenie dla wszystkich chrześcijan: *Niech obywatele pielęgnują wielkodusznie i wiernie miłość ojczyzny, jednak bez ciasnoty duchowej, tak by zawsze mieli również wzgląd na dobro całej rodziny ludzkiej, którą łączą w jedno różne więzy między plemionami, ludami i narodami* (KDK 75). Ponadto w Dekrecie o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem* ojcowie soborowi zachęcają, by wierni świeccy przodowali w miłości swego narodu (por. DA 14).

Także Katechizm Kościoła Katolickiego z 1992 r., który mieści w sobie całościowe nauczanie Kościoła na temat wiary i moralności zaznacza, że *miłość ojczyzny i służba dla niej wynikają z obowiązku wdzięczności i porządku miłości. Podporządkowanie prawowitej władzy i służba na rzecz dobra wspólnego wymagają od obywateli wypełniania ich zadań w życiu wspólnoty politycznej* (KKK 2239).

Na podstawie przytoczonych dokumentów, które stanowią zaledwie mały fragment tego, czego naucza Kościół katolicki odnośnie patriotyzmu, daje się zauważyć, że miłość do ojczyzny Kościół stawia na równi z obowiązkiem miłości własnych rodziców. Jednocześnie Kościół jednoznacznie potępia wszelkie przejawy nacjonalizmu i jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na rasę czy narodowość.

Miłość ojczyzny – miłością wszystkich ludzi

Miłość ojczyzny nie stoi bynajmniej w sprzeczności z miłością do całego rodzaju ludzkiego. Wręcz przeciwnie: prawdziwy patriotyzm zakłada miłość do wszystkich ludzi.

Katechizm Kościoła Katolickiego stwierdza, że *czwarte przykazanie (czcij ojca swego i matkę swoją) domaga się ukazywania czci, miłości i wdzięczności obywateli względem ojczyzny oraz tych, którzy nią rządzą lub kierują* (KKK 2199). Sprzeczną więc z nauczaniem Kościoła jest postawa kosmopolitów, według których należy kochać ludzkość, a nie ojczyznę. Nie można przecież miłować ludzkości, jeśli wpieryw człowiek nie nauczy się kochać swoich najbliższych, miłość ma swój porządek i hierarchię. Nie można miłować wszystkich narodów oprócz swojego własnego, jak też niemożliwym jest kochanie tylko swojej ojczyzny, nienawidząc jednocześnie innych. Nie można - jak chce współczesny liberalizm - negować swojej rodziny, swojej ojczyzny, swojego narodu, na rzecz innych. Byłaby to głęboka patologia psychologiczna i osobowościowa. Św. Paweł Apostoł w swoim liście poucza: *A jeśli kto nie dba o swoich, a zwłaszcza o domowników, wyparł się wiary i gorszy jest od niewierzącego* (1 Tm 5, 8). Jeśli jakiś chrześcijanin nie dba o swoją rodzinę, o swoją ojczyznę, o swój naród, o swój Kościół lokalny, to wypiera się wiary i gorszy jest od ateisty [8].

Ujemne skutki braku patriotyzmu

Patriotyzm żąda wyrzeczeń i ofiar, co z kolei wymaga odpowiedzialnego wychowania i samowychowania. Jak w każdej innej sferze życia moralnego, tak i tu wszelkie braki w wychowaniu grożą niebezpieczeństwem

kwestionowania najbardziej oczywistych i słuszných obowiązków wobec ojczyzny [4: 369]. Brak autentycznej postawy patriotycznej pociąga za sobą rozliczne ujemne skutki, zwłaszcza w sferze życia społecznego i politycznego kraju i narodu. Należy do nich zaliczyć:

- brak czci i szacunku do ludzi swego pochodzenia,
- brak poczucia więzi społecznych i ducha społecznego,
- zła współpraca ze wspólnotami,
- brak altruizmu, ofiarności dla innych oraz ogólny egoizm,
- wiązanie się z różnego rodzaju subkulturami, partiami i organizacjami działającymi na niekorzyść państwa i ojczyzny,
- brak wyższych ideałów, poczucia odpowiedzialności i współświadomości etycznej,
- a także utrata tożsamości narodowej i obywatelskiej, co z kolei sprzyja patologii społecznej, gospodarczej i prawnej [8].

Człowiek nie posiadający uczuć patriotycznych przed nikim i przed niczym nie odpowiada, nie dba nawet o swoje dobre imię i nie troszczy się o swoją przeszłość, a tym bardziej o przyszłość społeczeństwa, w którym żyje. Do czego może doprowadzić brak patriotyzmu, pokazują fakty z historii wielu narodów, gdzie jednostki posługujące się tym samym językiem, wywodzące się z tego samego narodu i kultury, często mieszkający obok siebie dokonywali bestialskich mordów na swoich rodakach w imię nacjonalistycznych haseł i ideologii.

Wychowanie do patriotyzmu

Wszystko to, co zostało powiedziane powyżej sprowadza się do jednego wniosku, a zarazem postulatu: trzeba zwrócić pilną uwagę na patriotyczne wychowanie dzieci i młodzieży, jak i całego społeczeństwa. Kościół poucza, że w działalności wychowawczej należy uwzględnić wychowanie nowego człowieka w duchu miłości i odpowiedzialności za Ojczyznę. W procesie kształtowania postawy patriotycznej należy akcentować następujące elementy:

- służbę Ojczyźnie;
- czynne zaangażowanie na rzecz pomnożenia dobra wspólnego i jego ochrony;
- pragnienie dla niej prawdziwego dobra;
- gotowość do poniesienia wielkich ofiar (a nawet poświęcenia swojego życia);
- działanie tak, aby była ona silna, bezpieczna, zasobna i piękna;
- zwyczajną, uczciwą pracę;
- postawę pietyzmu, szczególnego szacunku i czci wobec ojczyzny;
- przywiązanie do ziemi ojczystej;
- troskę o język ojczysty, jego piękno, czystość i bogactwo;
- poznawanie historii ojczystej;

- zapoznanie się z twórczością kulturalną narodu (poezją, literaturą, muzyką, architekturą, malarstwem);
- troskę o dobre prawo i żeby było przestrzegane;
- troskę o dobre obyczaje w kraju;
- troskę o dobre wspólne w życiu społeczno-politycznym;
- przyczynianie się do zwiększenia bezpieczeństwa duchowego;
- wierność dziedzictwu narodowemu;
- propagowanie wartości narodowych;
- pielęgnowanie tradycji i zwyczajów narodowych;
- przyjmowanie postaw prospołecznych;
- podporządkowanie jej interesów osobistych [9].

Список використаних джерел та літератури

1. Winkipedia – Wolna Encyklopedia, wyd. intern. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Patriotyzm>, z dnia 13.04.2009.
2. Hasło *nacjonalizm*, w: *Winkipedia – Wolna Encyklopedia*, wyd. intern. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Nacjonalizm>, z dnia 15.04.2009.
3. Hasło *szowinizm*, w: *Winkipedia – Wolna Encyklopedia*, wyd. intern. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Szowinizm>, z dnia 15.04.2009.
4. Por. S. Olejnik, *Teologia moralna życia społecznego*. – Włocławek, 2000.
5. Leon XII, Encyklika *Sapientiae christianae*, Rzym 10 stycznia 1890 r., Acta, X, Romae 1891, VII. 3.
6. W. Seremak, *Patriotyzm nowego człowieka*, [w:] *Homo novus*, red. A. J. Nowak, T. Paszkowska. – Lublin, 2002. s. 333.
7. Pius XI, *Przemowienie do Kurii Rzymskiej*, Watykan 24 grudnia 1930 r., AAS 22 (1930).
8. Por. Cz. S. Bartnik, *Patriotyzm*, wyd. intern. <http://civitasbielsko.blog.pl/kat,89377,index.html?ticaid=67dc8>, z dnia 15.04.2009.
9. P. Mazur, *Chrześcijańskie podstawy patriotyzmu*, wyd. intern. <http://www.ewangelizacja.pl/chrzescijanskie-podstawy-patriotyzmu/>, z dnia 29.11.2007.

Яцек Ян Павлович. Патріотизм як підстава суспільного ладу в ученні католицького костьолу.

В статті аналізується зміст поняття "патріотизм" та його співвідношення з поняттями "націоналізм" і "космополітизм" через призму християнського, зокрема, католицького світобачення.

Jatsek Jan Pavlovitch. Patriotism as Basis of Social System in Studying Catholic Kostiol.

In this article there is the content analysis of concept "patriotism" and its correlation with concepts "nationalism" and "cosmopolitanism" through the prisma of Christian, specifically Catholic outlook.